

Eduskunnan talousvaliokunta 27.2.2025

Markku Rajamäki
Johtaja asiantuntija
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

EK:n huomiot HE 205/2024 vp:stä

 Elinkeinoelämän
keskusliitto

Keskeiset huomiot 1/2

1. Viranomaistoiminnan järjestäminen

- CER-direktiivi: Fokuksessa häiriönsietokyvyn kehittäminen ja tuki kriittisille toimijoille, erityisesti yrityksille.
- Toimeenpanoesitys: Vaikutelma, että tarkoitus palvella ensisijaisesti viranomaisten tiedontarpeita.
- Sääntely tulee väistämättä muuttamaan huoltovarmuusyhteistyön dynamiikkaa. Toimeenpanon tulee maksimoida vapaaehtoinen yhteistyö jatkossakin ja minimoida eri suunnista tulevan, samaa tekemistä koskevan ohjauksen määrän ja varmistaa ohjauksen kokonaisuuden yhdenmukaisuuden. Maailmanluokan varautuminen ei ole vain vaatimustenmukaisuutta.
- Esityksessä ei kuitenkaan hyödynnetä Suomen erinomaista kokonaisturvallisuuden ja huoltovarmuuden yhteistyömallia, vaan esitetään sille rinnakkainen, jäykkä ratkaisu.
- Viranomaistoiminnan järjestäminen Suomen vahvuuksien varaan olisi lopulta kaikkien etu. Se olisi todennäköisesti myös hallinnollisesti ja taloudellisesti tehokkainta.
- Direktiivi edellyttää, että jäsenvaltiot nimeävät keskitetyn yhteyspisteen. Nyt sitä ei esityksessä ole nimetty, vaan sille kuuluvia tehtäviä on osin jaettu eri viranomaistahoille.
- **Esitämme, että Huoltovarmuuskeskus nimetään direktiivin tarkoittamaksi keskitetyksi / kansalliseksi yhteyspisteeksi direktiivin mukaisin tehtävin.**

Keskeiset huomiot 2/2

2. Tuki kriittisille toimijoille

- CER-direktiivi: Viranomaiset tukevat kriittisiä toimijoita niiden häiriönsietokyvyn kehittämisessä. Valtiolla velvollisuus tuen järjestämiseen.
- Toimeenpanoesitys: Palvelee ensisijaisesti turvallisuusviranomaisten riskienarviointeja ja päätöksentekoa. Tämä näkyy esityksessä useissa kohdin, mm. kriittisten toimijoiden tuen puutteessa, hyvin ohuessa soveltamisalan yrityksiä koskevassa vaikutustenarvioinnissa sekä Huoltovarmuuskeskuksen ja huoltovarmuusorganisaation vähäisessä roolissa.
- Viranomaisten valvontaresurssit ovat täysin riittämättömät ilman lisärahoitusta (esityksen s. 80-82). Se herättää vakavan huolen siitä, kykeneekö valtio järjestämään tukea direktiivin edellyttämällä tavalla ja voiko valvonnan ja tuen yhdenmukaisuus toteutua kaikilla soveltamisalasektoreilla.
- **Kriittisille toimijoille tarjottava tuki, ml. viranomaisten antamat tiedot kriittisille toimijoille (mm. tilannekuvat, uhka-arviot ja –analyysit jne.) on kirjoitettava kaikilta osin velvoittavaan muotoon. Varautumisen tärkein raaka-aine on tieto.**
- **On huolehdittava, että resursointi ja osaaminen riittävät uusien lakisääteisten viranomaistehtävien hoitamiseen. Hallinnollinen taakka yrityksille on minimoitava.**

Poimintoja yksityiskohtaisista huomioista 1/2

1. Keskeistä, että kriittisiä toimijoita koskeva määrittämispäätös perustuu parhaaseen saatavilla olevaan tietoon. Kriittisiä toimijoita nimettäessä on 13 §:n mukaan pyydettävä lausunto aina SM:ltä ja ”tarpeellisessa laajuudessa muilta ministeriöiltä sekä muilta viranomaisilta ja Huoltovarmuuskeskukselta”. On kyseenalaista, mikä sisäministeriön lisäarvo tässä asiassa on. Keskeinen tieto on valvovilla sektoriviranomaisilla ja Huoltovarmuuskeskuksella. Niiltä tulisi aina pyytää lausunto.
2. Kriittisten toimijoiden nimeämisen vaikutuksia tulisi joiltain osin vielä tarkentaa. Esitetyt 3 luvun 14§ ja 15§ jättävät varautumisvelvollisuuden tarkemman sisällön hyvin avoimeksi. Perusteluiden osalta on epäselvää, mitä esim. s. 104 kirjaus määrittämisestä kriittiseksi toimijaksi voisi tarkoittaa: ”Laajemmin kriittisten toimijoiden määrittämisellä on merkitystä esimerkiksi kriisinkestävyyden strategisen painopisteen asettamisessa.”
3. Esitetyn 13 §:n 4 momentin mukaan asianomainen ministeriö *voisi peruuttaa* 1 momentissa tarkoitettun päätöksen, jos kriittinen toimija ei enää täyttäisi määrittämispäätöksen edellytyksiä. Kyseessä hallintopäätös, joka *on peruutettava*, jos sen edellytykset eivät enää ole voimassa.

Poimintoja yksityiskohtaisista huomioista 2/2

4. Kansallisen turvallisuuden strategia ei ole oikea dokumentti CER-direktiivin 4 artiklan edellyttämäksi strategiaksi.
5. Kansainvälinen vertailu on päivittämätön; se olisi syytä päivittää.
6. Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskevan kansallisen (lakisäateisen) suunnitelman velvoittavuus suhteessa kriittisiin toimijoihin on epäselvä.
7. Poikkeamailmoitusten jakelu on tarpeettoman monimutkainen ja erilainen ensi-ilmoituksessa ja jatkoilmoituksessa.
8. Kansallinen strategia (uuden lain 2 luku 5 §) ja riskiarviointi (2 luku 6 §) valmisteltava laajapohjaisessa yhteistyössä. Tämä olisi syytä todeta myös lain säännöksessä tai ainakin perusteluissa.
9. Satamille esitetty turvallisuusselvitysprosessin malli ristiriidassa nykyisen turvallisuusselvityslain kanssa.